

BÉCSI POSTA

A BORNEMISZA PÉTER TÁRSASÁG KULTURÁLIS ÉRTESÍTŐJE
Új sorozat, III. évfolyam, 5. (21) szám
Bécs, 2008 május

Bartók Miklós

Áldott, szép Pünkösdney gyönyörű ideje...

- írja Balassi Bálint a Borivóknak való versében, majd a Pünkösdy dicséretét így folytatja:

"Te nyitod rózsákat meg illatozásra
Néma fülemülék torkát kiáltásra"

Engedtessek meg nekem a következőkben a BPT 2007/2008-as évadjáról néhány gondolatot eldörmögnöm, kiegészítve előadóink fülemüle szépségű dalaival.

Stark Tamás a magyarok Szovjetunió-beli fogságáról tartott 2007 októberében előadást. "Már sok-sok éve foglalkozom ezzel az agyonhallgatott témával, és a mondandóm lényege az volt, hogy a kivitt, deportált, elítélt magyarok nem hadifoglyok voltak, hanem kényszermunkások, rabszolgák" - írja a történész-kutató vendégkönyvünkben. Ez a tragédia a második világháborús magyar történelem lényeges tényezője, az érem másik, sötétben tartott oldala, amelynek tudományos feldolgozása nélkül nem valósulhat meg az "egység a dualizmusban" univerzális elve. Hiszen a Radnóti sorok ezekre az életsorsokra is találhatnak: "Látod-e, esteledik s a szögesdróttal beszegett, vad tölgykerítés, barakk oly lebegő, felszívja az este."

Dsida Jenőre születésének százéves évfordulója alkalmából *Mózes Huba* és *Kabán Annamária* - a költőhöz méltó szépségű előadással - emlékeztek. A zseni Dsida megrendítő életútját tudományos pontossággal vázolták fel. "Köszönet érte - írják az előadók az est hangulatáról - az életminőség lelki minőségé varázslásán hittél, szeretettel munkálkodó BPT együttrezdülésre kész tagságának." Az alábbi dsidai vízió a szórványban új, aggasztó jelentéssel gazdagodhat.

"Körülnéztem: szerettem volna néhány
Szót váltani jó, meghitt emberekkel,
de nyirkos éj volt és hideg sötét volt,
Péter aludt, János aludt, Jakab
aludt, Máté aludt mind aludtak."

Sebő Ferencet is megérintette az újrakezdés és a beilleszkedés nehézsége, mert az évet záró rendezvényünkön, együttesével felejthetetlen estével ajándékozott meg - és a következő József Attila sorokkal búcsúzott:

"E világon ha ütsz tanyát
Hétszer szüljön meg az anyád"

Majd így folytatta: "Nagyon örvendek, hogy itt lehetünk, és hogy ilyen jó hangulatban együtt lehetünk. Ez a mi magyar kultúránk mégiscsak ér valamit... ha így összehoz bennünket."

2008. első évadában két rendezvényünk is foglalkozott a régi magyar irodalommal: *Köszeghy Péter* és *Szentmartoni Szabó Géza*, mindketten irodalomtörténészek - rendhagyóan megkomponált, dialógusokra fölépített előadásukban - Balassi Bálintot mint a magyar szerelmi (erotikus) líra megteremtőjét mutatták be.

(folytatás a 2. oldalon)

A tartalomból:

MEGHÍVÓ:

Meghívottaink:

Dali Sándor író,

Bogdán László író, költő

2008.06.01-én, 17,30

(3. oldal)

BOGDÁN LÁSZLÓ

Szindbád a taligán

A kar

(4-5. oldal)

DALI SÁNDOR INTERJÚ

"Előbb lettem főszerkesztő,
mint újságíró "

(5. oldal)

ANDRÉ MAUROIS

Lassú átmenet

(7. oldal)

Elhunyt Joseph Mikó

(7. oldal)

KESZEG ANNA

Nőkről s férfiakról

(8. oldal)

SZILÁGYI DOMOKOS

Tréfás mese

(9. oldal)

FIGYELŐ

kiállítások,
színház

(10. oldal)

(folytatás az 1. oldalról)

Az anyanyelvre épülő gondolkodás még mindig a legmegfelelőbb az érzelmi, értelmi és társadalmi gondjaink megoldására. *Bartók István* Sylvester Jánosról (1504-1551) tartott előadásában az anyanyelv kincseiről, pótolhatatlan szerepéről beszélt. Íme egy idézet Sylvestertől: "Mert velünk sem esett meg másként, mint azokkal, akik házuk falán belül ugyan hatalmas kincset birtokolnak elrejtve, de - mégis szerény körülmények között élnek - mégsem tudják élvezni, mert nem tudják, hol van elásva. Megvolt nekünk anyanyelvünk eddig elásott kincse, melyet most megtaláltunk, előástunk és napfényre hoztunk. És ha nem mondunk le használatáról, rövidesen dúsgazdagokká válunk." "Remélem - írja *Bartók István* - hogy az előásott és napfényre került kincs továbbra is a felszínen marad, és a bécsi magyarok is gazdagodnak általa."

A márciusi rendezvényünkre Kassáról *Duncsák Attila* festőművész és *Duncsák Mariska* angol-magyar szakos tanárnő voltak a vendégeink. A Szentpétervári Képzőművészeti Akadémián tanult művész néhány sorát idézném a vendégkönyvünkből: "Ahol a Kárpátokból az Uzsoki hágó felől folyik az Ung folyó, ahol eléri Ungvárt és jobbra kanyarodik a lemenő Nap felé, ott van a mi szülőföldünk... Kassáról, ahol hajdanán *Márai Sándor* igazi polgár volt, és előre látta a sorsunkat A kassai őrvjáratban - onnan hívtatok ide meg Bécsbe magatokhoz a BPT vendégeként, hogy bemutathassam festézetemet, és hogy elbeszélhessük egymás sorsát és életét... Rég nem volt ilyen nagy szeretetben részünk!!"

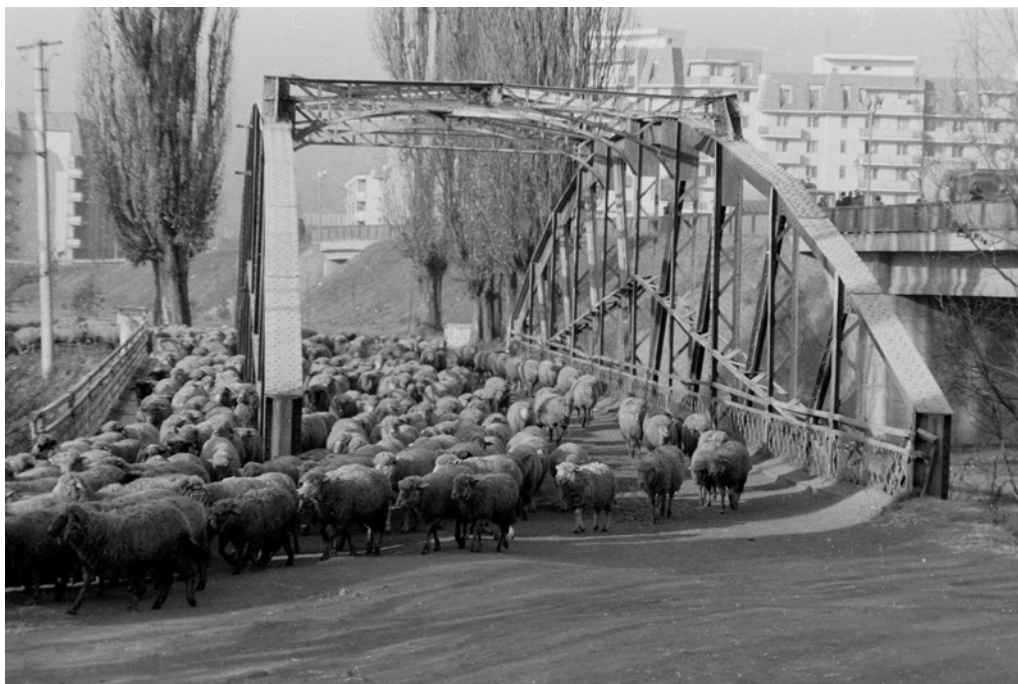
"A megújuló energia mindannyiunk közös ügye, és utódainkkal szemben közös felelősség" - fejtegeti *Kovács Kornél* biológus a szegedi Kutatócsoport vezető professzora. Az előadó meggyőzően és érthetően vázolta fel, hogyan lehetséges a víz molekulájában levő energiát felszabadítani a hidrogén szabaddá tételével, a baktériumok bizonyos fajtái alkalmasok erre a hidrogént szabaddá tevő folyamatra. Ez a forradalmi felfedezés a kimerülőben lévő földgáz- és kőolajkészletekből származó energiát lenne hivatott pótolni - természetesen ipari mennyiségben.

Miután ezen a "Mindentudás egyeteme" hangulatát idéző kellemes estén - tréfásan szólva - a világot gyötrő energiakrizist sikeresen és gyorsan "elhárítottuk," a BPT vezetősége egy pénzügyi kutató meghívását kezdte fontolgatni a világ pénzügyi gondjainak orvoslására. Ekkor többen arra figyelmeztettek, előbb talán a Társaság vésszesen romló anyagi helyzetét kellene rendeznünk... De komolyra fordítva a szót, a rendezvényeink megtartása, az igényes *Bécsi Posta* megjelentetése és ingyenes postázása olvasóinknak, valamint a BPT színjátszó csoportjának beindítása az Önök adományai nélkül nem lett volna lehetséges. Hálás köszönet az önzetlen támogatásukért.

Kérem a BPT híveit és a *Bécsi Posta* olvasóit, hogy anyagi hozzájárulásukkal továbbra is segítsék működésünket.

Kegyelmeteknek míg él, örömet szolgál

Bartók Miklós, a BPT elnöke

Bortnyik György: Híd az Olt fölött (Sepsiszentgyörgy, 70-es évek)

MEGHÍVÓ

a Bornemisza Péter Társaság következő estjére

Meghívottunk:

Dali Sándor, író, közíró, lapszerkesztő

és

Bogdán László, költő, prózaíró, újságíró

mindketten: Sepsiszentgyörgy

2008. június 1-én, vasárnap, d.u. 17:30 órakor
Az előadás helyszíne: Bécs 6., Capistrangasse 2/15

Dali Sándor

(Szováta, 1930. június 29.) -- iskolai tanulmányait a marosvásárhelyi Római Katolikus Gimnáziumban, majd a nagybányai Állami Gimnáziumban végezte. 1951-ben érettségizett a marosvásárhelyi Egészségügyi Líceumban. 1955-ben szerzett pedagógia-pszichológia diplomát a kolozsvári Bolyai Tudományegyetemen. 1961-1968 között az *Ifjúmunkás* főszerkesztője, majd a sepsiszentgyörgyi *Megyei Tükör* újság alapító tagja és vezetője. 1974-től *A Hét* című kulturális hetilap főmunkatársa, 1984-től az 1992-ben bekövetkezett nyugdíjazásáig a sepsiszentgyörgyi színház igazgatója. Két könyve jelent meg: "Le a kalappal" és "Mindenkivel viselkedik". Dali Sándorról többet az 5. oldali interjúban.

Bogdán László

(Sepsiszentgyörgy, 1948. március 8.) -- költő, író, újságíró. Középiskolai tanulmányait a Székely Mikó Kollégiumban végezte. Munkásságáról Bogdán László, saját szavaival:

Szakmai önéletrajz

1969 és 1974 között újságíróként, riporterként dolgoztam a sepsiszentgyörgyi *Megyei Tükör* című napilapnál. Közben megjelent első verseskönyvem. 1974 és 1976 között Bukarestben éltem, a havonta megjelenő *Művelődés* című folyóirat munkatársaként dolgoztam. 1976 nyaratól 1985 tavaszáig újra Sepsiszentgyörgyön, a *Megyei Tükör* riportereként tevékenykedtem. Közben megjelent első regényem, majd a könyveim sora; sokat fordítottam a román irodalomból, verset, prózát vegyesen; verseim, elbeszéléseim, cikkeim, kritikáim, tanulmányaim, esszéim az akkori erdélyi lapokban olvashatóak, az *Utunkban*, az *Igaz Szóban*, *A Hétben*. Ezt a hetilapot azért is említenem kell, mert 1985 tavaszától 1995-ig szerkesztőjeként dolgoztam. 1995 nyarán tértem vissza Sepsiszentgyörgyre, ahol a *Háromszék* című napilap főmunkatársa vagyok. Közben folyamatosan jelentek meg könyveim – s írásaim most már, az erdélyi folyóiratok, a *Helikon*, a *Látó*, *A Hét*, a *Korunk* és a *Székelyföld* mellett magyarországi folyóiratokban is, főként a *Kortársban*, a *Forrásban*, a *Jelenkorban*, a *Tiszatájban*, az *Alföldben*, az *Életünkben*, a *Holmiban*, a 2000-ben, a *Bárkában*... Többször is részesültem irodalmi díjakban, 1981-ben és 1988-ban a román Írószövetség prózai díját nyertem el, ugyanezt megkaptam 2000-ben is; többször részesültem a *Látó* és a *Székelyföld* című folyóiratok nívódíjában. Magyarországon 1992-ben a Füst Milán, 1998-ban Kortárs díjat kaptam, 1999-ben a Déry Tibor díjat, 2000-ben pedig Arany János jutalmat. Továbbra is váltakozva írok prózát és verset. Több kötetem áll megjelenés előtt, romániai és magyarországi kiadóknál...

(folytatás a 4. oldalon)

.....
 (Folytatás a 3.oldalról) Az évek során több könyv szerkesztésében is részt vettem. 1983-ban válogatásomban és utószavammal jelent meg Iulio Cortásar Összefüggő parkok című elbeszéléskötete a Kriterion kiadó Horizont sorozatában. 1987-ben utószavammal adta ki a Kriterion Mircea Horia Simionescu Intelmek Delfinnek című regényét, 1989-ben válogatásomban és előszavammal jelent meg Bajor Andor Apróhirdetés című próza-kötete, ugyancsak a Kriterion kiadónál. 1996-ban utószavammal adták ki (Kriterion-Gloria) Bajor Andor A betűvetők becsülete című, összegyűjtött tanulmány illetve cikkgyűjteményét, 1997-ben a Sepsiszentgyörgyön megjelenő Kaláka könyvek sorozatban válogathattam egy Fábián Ernő tanulmány- illetve esszégyűjteményt, Egy polgártárs a kuckóból címmel és 2001-ben ugyancsak Sepsiszentgyörgyön jelent meg Özönvíz címen ama versantológia, amelyik a város egykori napilapjának, a *Megyei Tükörnek* az egykori költőit mutatja be: Csiki László, Czegő Zoltán, Farkas Árpád, Magyar Lajos, Tömöry Péter, Vári Attila és e sorok írója verseivel, válogatásomban...2005-ben jelent meg szerkesztésemben az erdélyi prózáírók antológiája, Nyüzsgés a mélyben címmel.

Írói működésem évtizedei alatt számtalan antológiában és évkönyvben is szerepeltem...

Bogdán László 2008-ban, a Magyar Kultúra Napja alkalmából Márai Sándor-díjban részesült. (a szerk.)

Bogdán László versei

Szindbád a taligán

Mózes Attilának

Ott fekszel majd a taligán, Szindbád!
 Másnak csörögnek tolvaj szarkák,
 másnak vetkezik Natália,
 másnak zeng a szerelmi ária,
 másnak mutatják hervadt bájaik
 szépasszonyok. Te már nem vagy itt!
 Babonás öregurak hajlonganak.
 És vackukra húzódnak a vadak.
 Mást ingerel, vadít az éjszaka
 émelyítő, penetráns vérszaga.
 Nincs megállás! Visz egy rossz szekér.
 Egyszer, tudhatod, minden véget ér.
 Magába fordul, ködbe vész a táj.
 Éhesen vijjog még néhány sirály.
 Démon rikoltoz :,,...már vártalak!"
 S te nem felelsz, már nincsenek szavak.
 Nem védekezel. Ha tudnál is, minek?
 Visz a szekér. Nem kellesz senkinek.
 Sivatang ez? Lápvidék? Mocsár?
 Néhány eltévedt lovas kiabál.
 Ágyukba bújnak fázó magyarok,
 Csak néhány részeg poéta dadog:
 „Szindbád úr, hol a régi ország?
 Elveszett? Eltűnt? Szertehordták?
 Bús hazaffyk, mohó idegenek?
 Hol van a régi ország? Elveszett?!”
 S te nem felelsz. Már nem is kérdezel.
 Fertelmeivel az éj elkever.
 Már nem perelsz. Már nem is vagy sehol.
 Milyen végül is négy deci bor?!
 Ennyi volt. Írtad: “az élet álom...”
 Késő Fáni arca egy marcipánon.
 Nőtől nőig visz egy rossz szekér.
 Didereghetünk. Nyakunkon a tél.

A kar

fejezet a székelly sorstragédiából

Állunk veletek szemben. Vádoló görög kórus.
Tekintetünkben ott bujkál minden beomló délután,
átvacogott este, kiapadó kút, háztól elűzött kutya,
rettegő éjszakák.

Itt mindég félni kellett valamitől.
A nélkülözések. A kiszolgáltatottság.
A félelem fémes íze a szájban.
Ott örvénylik minden kard, minden hazugság.
Itt ödöng minden megcsalt hitves, megalázott asszony.
Vonaglanak elnyelt mondataink a szeretetről.
Még hallani a furcsa muzsikaszót.
A felszabadítók idétlen röhögése is visszhangzik.
Miközben habzó szájjal üvöltik: "dáváj csász!"
És a fejünkre borítják a szoknyát.
Aszály. Kuláklisák. Agitátorok.
Az öszülés észrevehetetlen órái.
Katyusák ugatása. Fekete kocsik. Liberátorok.
Elvermelt évek. Beszolgáltatások. Az eső végtelen regénye.
Por. Sár. Fulladások. Torony-nagy lidércek az udvaron.
A madárként elröppenő boldogság.
Libák és kacsák között totyogó unokák.
Seregélyek fekete felhői a falu felett.
Egyetlen életünk minden titka,
amit nem mondhatunk el már soha senkinek.
Emlékezzetek ránk. Köztetek lettünk bolond.
Fogatlan szájunk éneke tenger.

(Megjelent a Szindbád a taligán című kötetben -- Pallas-Akadémia kiadó, 2007)

Némethi Katalin

"Előbb lettem főszerkesztő, mint újságíró "

Beszélgetés Dali Sándorral (részletek)

– *Annak ellenére, hogy tanárnak készült, igen rövid ideig tanított.*

– Így van. Miután elvégeztem az egyetemet, a csíksomlyói árvaházhoz kértem a kinevezésemet. Bár nagyon jól éreztem magamat ott, sajnos csak két hónapot töltöttem Csíksomlyón, ugyanis felkérésre elvállaltam a marosvásárhelyi Orvostudományi Egyetem Ifjúságkultúra Szövetségének (IMSZ) a titkári állását, azzal a feltétellel, hogy valamelyik iskolában biztosítsanak számomra egy katedrát. Kezdetben a Bolyai Farkas Líceumban tanítottam, majd fél normával az egyetem filozófia katedráján gyakornokoskodtam. Ezzel véget is ért pedagógusi pályafutásom, és kezdetét vette az újságírói korszak. Bár igaz, hogy a megjelent két könyvem – arról szólnak, hogyan viselkedjünk – oktató, nevelő munkának is tekinthető. Én fiatalok között éltem, és az volt a tapasztalatom, hogy ebben a tekintetben hiányos a neveltetésük. Ezért írtam meg még

Bukarestben a "Le a kalappal" című könyvet, amely német fordításban is megjelent. A hatvanas években elég szokatlan dolog volt ilyen könyvet írni. Akkor nem sokat adtak az illemre. Szerintem az emberek közötti kapcsolat képezi az életünk alapját, ezért nagyon fontos, hogyan viselkedünk.

– *Fiatalon, alig 31 évesen került az Ifjúságkultúra Szövetségének főszerkesztői székébe. Ezt a tisztséget Domokos Gézától vette át.*

– Igen, és ez nagy felelősséget jelentett, hiszen Domokos Géza már adott egy arcélet, egy színvonalat a lapnak, és ez alá már nem szabadott menni. Esetemben az a fordított helyzet állt fenn, hogy hamarabb lettem főszerkesztő, mint újságíró. Persze, fiatal koromban már írogattam, de szerkesztőségben addig még nem dolgoztam. Összegezve az ott töltött hét évet, úgy gondolom, tisztességgel helytálltam.

(Folytatása a 6. oldalon)

.....
 – *Egy nagy lépés következett: Bukarestből Sepsiszentgyörgyre került.*

– 1968-ban Király Károly megyei főtitkár keresett meg, hogy nem jönnek-e Sepsiszentgyörgyre lapot alapítani. Igent mondtam, és nem bántam meg, hiszen az általam toborzott újságíró-gárda továbbvitte a stafétát, vannak, akik még mindig a jelenlegi megyei magyar napilapnál dolgoznak. Az akkor létrehozott heti- majd napilap a *Megyei Tükör* nevet kapta. A laptervbe én a *Háromszéki Tükör* nevet írtam be, abban bízva, hogy a megyésítéskor a megye visszakapja régi nevét, ám nem így történt, ezért módosult a név is. A szerkesztők kiválasztása jogát magamnak tartottam fenn. Ugyan a megyei pártbizottság lapja voltunk, de induláskor rajtam kívül senki nem volt párttag. Időközben felsőbb utasításra mindenki párttag lett. Akkor olyan szelek fújtak. Szememre vetették azt is, hogy a szerkesztők többségének dossziéja volt a Szekuritáténál. Mondtam, hogy valóban így van, de a 12 szerkesztőből hét költő, tehát értenek az íráshoz. Szívesebben kihúzzhatunk az írásaikból néhány sort, mint hogy kezdőkkel kínlódjunk. Az újságnál akkor az átlagéletkor 24 év volt. 1974-ben menesztettek a laptól. Nagy Ferdinánd megyei főtitkár arra hivatkozott, hogy nem fordítottam elég gondot az újságírók kommunista nevelésére. Több újságtól is kaptam ajánlatot, de a pártbizottság nem engedte, hogy elfogadjam. Átnevelésem érdekében népnevelőt csináltak belőlem. Nagyon rosszul esett, hogy nem dolgozhattam a sajtóban, ezért egy alkalommal viccesen meg is jegyeztem a megyei pártbizottság első titkárának, hogy én még mindig főszerkesztő vagyok, mert most hozzám tartozik a megye összes faliújsága. Végül két év után Huszár Sándor kérésére engedtek el, így kerültem *A Héthez* főmunkatársnak, ahol hét esztendő töltem. Ez a hetes szám különben meghatározó volt az életemben, 7 évet töltöttem az *Iffjúmunkásnál*, 7 évig voltam *A Hétnél*, és szintén ennyit a *Megyei Tükörnél*, valamint a sepsiszentgyörgyi színháznál is.

– *Szerencsés számnak bizonyult?*

– Nem mindig hozott szerencsét, tudniillik a színháznál töltött időszak, elsősorban a szigorú cenzúra és a pénzhiány miatt, pokol volt. Amikor a román tagozat felsőbb utasításra megalakult, azt hittük, hogy több pénzt fogunk kapni, de csalódtunk. A magyar tagozatnak kellett kiizzadnia a román részleg kiadásainak fedezésére szükséges összeget is, mert nekik nagyon kevés bevételük volt. A magyar színészek kelletlenül vették ezt tudomásul, de tiltakozni nem lehetett. Ez az időszak volt életem legszűkebb hét esztendeje. Ugyanakkor színházi téren

nagyon termékeny periódus volt. Egy évadban 724 előadása is volt a magyar tagozatnak. Három csoportban is dolgoztunk. Elégtétel az is, hogy a színészekkel baráti kapcsolatot tudtam kialakítani, és sikerült a tiltások ellenére is olyan műsorpolitikát folytatni, amely nem csupán a hatalom szája íze szerint alakult, hanem a nemzeti identitás megőrzését szolgálta.

– *Milyen kedves emlékeket őriz újságírói illetve színházigazgatói időszakából?*

– Az, ahogyan a szerkesztőség megünnepelte 50. születésnapomat. Kimentünk a zöldbe, és általam főzött birkapaprikást ettünk. A kollegáim pedig nemcsak a bort hozták magukkal, hanem szeretetet, megbecsülést is. A színháznál minden kedves élményemet megkeserítette a mindenkori vizionálás, aminek olyan eredménye is volt, hogy letiltották az adott darabot. Ami jó, az a barátság, a művészekhez való közelkerülés. Volt kísértés is, de sikerült ellenállnom. Az igazgatói irodában volt egy kanapé, amit én úgy örököltem. A kollégák azt mondták, az a szereposztó kanapé. Nekem mindig sikerült megmaradni "csak" barátnak. Nemcsak a színházat menedzseltem, hanem a művészek lelkét is. (...)

– *Őn örökmozgó. Mivel tölti ki napjait a nyugdíjas Dali Sándor?*

– Egyelőre magamnak írogatok, mert nincs 40 millióm, hogy könyvet jelentessek meg. Őt éve pedig a Szent György Kórházalapítvány számára próbálok támogatókat szerezni. Számomra a család nagyon fontos. Most több időt tudok a gyerekeimmel, unokámmal tölteni. Néha főzök, és a bevásárlás is az én feladatomban. Régen jártam vadászni, de a megemelt vadászegyesületi díjat nem tudom kifizetni. Nem is a vadak miatt szerettem, hanem a társaság miatt. Egyszer lőttem egy medvét is, még akkor, amikor ez tilos volt. Úgy történt, hogy a hajtás végén egy fejlet pillantottunk meg a bozótban. A mellettem álló vadász odasúgta: medve. Én úgy értettem, hogy lőjed, és meg is tettem. Aztán a problémák elkerülése végett titokban elásták a vadat. Ez lett a sorsa a legnagyobb trófeámnak. Igaz, életem során sokszor esett meg velem, hogy az általam megszerzett "trófeáért" járó elismerést más zsebelte be. Ennek ellenére szerencsés embernek érzem magam. Nagy vagyont nem gyűjtöttem, de barátokat annál inkább, és számomra ez a legfontosabb. A gyerekeimet arra tanítottam, hogy emberként többek legyenek, mint én vagyok. Tanuljanak meg küzdeni, dolgozni, és maradjanak meg igaz embernek.

.....

André Maurois

Lassú átmenet

Mikor kezdődik az öregség? Sokáig abban reménykedünk, hogy még nem ért utol bennünket. Szellemünk friss, erőnk teljében vagyunk. "Vajon fel tudok-e futni erre a domboldalra ugyanolyan gyorsasággal, mint fiatalságomban?... Igen! Igaz, hogy kissé lihegek, mire a csúcsra érek, de ugyanannyi idő alatt tettem meg az utat, mint hajdanában. De hát nem lihegtem-e akkor is, amikor még fiatal voltam?"

A fiatalságtól az öregségig olyan lassú átmenet vezet, hogy az ember maga észre sem veszi a változást. Ugyanígy, amikor az ősz követi a nyarat, s a tél az ősz, a természet olyan fokozatosan változik, hogy nemigen tudjuk nyomon követni. (...)

A betegségek az emberi erő viharai. Íme egy férfi,

egy nő, aki kora ellenére még fiatalnak látszik! – Csodálatos asszony! – mondjuk. – Micsoda ámulatra méltó férfi! Csodáljuk tettejüket, szellemük élénkségét, szavuk friss pattogását.

De megtörténik, hogy egy nap kirúgnak a hámból, s amiért fiatalságukban csak egy erős fejfájással vagy egy náthával fizettek volna meg, azért most súlyosabban kell lakolniuk, a tüdőgyulladás vagy a szívszélhűdés őszi vihara eldönti őket.

Néhány nap leforgása alatt elhervad az arc, meggörcsül a hát, a tekintet kialszik. Egy másodperc aggastyánná tesz bennünket. Mert nem tudtuk, nem éreztük, hogy már régóta öregsünk...

(Az *öregedés művészete*, *Az árnyékos határ*, *A sokoldalú ember* című kötetben)

Elhunyt az '56-os forradalom operatőre

A Los Angeles-i Kalifornia Egyetem kórházában 87 éves korában elhunyt Joseph Mikó. Az operatőr 35 milliméteres kamerájával történelmi jelentőségű felvételeket készített az 1956-os magyar forradalomról.

Lefilmezte, többek között, az egyetemisták utcai tüntetéseit, a Sztálin-szobor ledöntését, valamint azt, ahogy a forradalmárok zsebkéssel kivájják a magyar zászló közepéről a kommunista címet. Joseph Mikó több darabban csempészte ki az országból és juttatta el az amerikai nagykövetségre az 1956-os magyar forradalomról készített képeit. Filmjének egy elkobzott másolata a szovjetek kezébe jutott, a felvételeket a hatalom a forradalmárok azonosítására használta fel. Az operatőr évtizedekig garázsában őrizte a 177 percnyi felvételt, amelyet 1993-ban a Magyar Nemzeti Filmarchívumnak adományozott. Képeit később a CBS televízió *A 20. század* című dokumentumfilmjében és sok más alkotásban is felhasználták. Joseph Mikó 1956-os operatőri munkáját a rendszerváltás után több magyar állami kitüntetéssel ismerték el.

.....
 Keszeg Anna

Nőkről s férfiakról

Ha az ember sokat olvas előző századokban írt szövegeket, előfordul vele, hogy anakronisztikussá válik a világszemlélete. (Különb, tudjátok-e, kedves olvasóim, mi az anakronizmus? Néhány hete hallottam a Sláger rádióban, hogy a "Gyere közelebb, menekülj el!" című Republic-szám például egy anakronizmusra épít, vagyis át kell gondolnom, amit az idegen szavak szótárából megtanultam...) De hát az anakronizmusoktól már illik nem félnünk, kontaminálódjék, aminek kontaminálnia kell. Kis 21. század eleji prezentizmusom olyankor szokott öntudatra ébredni, ha a régi szöveg szisztematikusan sokkol, olyan értékrenddel, melynek elemei szinte pontról pontra kifordíthatóak egy ma-szagú koncepció nyelvére. Ilyen ez a kis szöveg is, amit a bécsi *Magyar Kurír* 1791-es számában találtam. Egyszer a szöveg, aztán a poén:

Asszonyok Imádsága. "Mindenható Isten! Ki az Asszonyi Nemet csontból formáltad, add azt a kegyelmedet nékem, hogy sem Uramhoz, se másokhoz ne legyek olyan kemény, mint a csont, engedetlen, meg-átalkodott, nyakas, és magam feje után járó. Légy kegyelmes, édes Istenem! az én asszonyi erőtlenségeimnek, s fordítsd el tőlem a velem született vakmerőséget, belém rögzített gyanakodást, állhatatlanságot, a kevély gondolatokat, felgerjedt képzelődéseket, és a rendetlen kivágásokat, s kívánságokat.

Ments meg már valaha a módik és haj tornyozások bolondságától: ne legyek tovább is nevetsége az okosoknak. Tégy vigyázóbbá a mások jó híre neve megsértésében, és őrizd meg nyelvemet a szó hajtástól az asszonyok gyülekezetében, s kivált a fecsegés, és suttogás viszketegségétől a te Templomodban, szemeimet pedig a csiklandozástól, és ide s tova való kadikálástól. Adjad azt a malasztot, hogy senkihez is, kivált az én jó férjemhez, akit a' te mennyei-gondviselésed ingyen kegyelméből Urammá rendelt, hamis, csalárd, és álnok ne legyek, ne viseljem magamat hozzája kedvetlenül, és durcásan, az ő barátit, és barátnéit csendesen, és keresztényi szeretettel lássam, ne morogjak zörögjek nappal a házban, mint egy gonosz lélek, és éjjel adjak csendes nyugadalmat az ő ellankadt érzékenységeinek; minden házi dolgot vigyek, és vitessek véghez, 's hagyjak menni rendel, és becsületesen. Adjad, legyek mindenben becsületes és józan, szelíd, és engedelmes, csendes és hallgató, hív és állhatatos, kegyes és tűrő, szorgalmatos, és otthonülő; igaz és egyenes, jóltévő és háládatos, jámbor és alázatos. Nem az én akaratom légyen meg Uram, hanem a tiéd, s az én Uramé mindenkben. Őrizd meg végre, hogy ne kívánjak nagyobb lenni az én Uramnál, ne ereszd az én nyughatatlan eszemet arra az ördögi gondolatra, hogy nálánál jobb Urat érdemlettem volna, mert ő reája sem vagyok méltó, és az ilyenek csak pokolbéli sugallások. --- Ments meg oh édes Istenem tőlök! – Adjad utoljára Uram Isten! hogy ne tartsak a Világon semmi olyan drága kincset, mint az Uramat, és ötet halálomig meg tudjam becsülni." Ámen.

Szóval összegezve: egoizmus és önérdek, nagyravágyás (karrierizmus, ha lehetne ilyet mondani), elégedetlenség a világ és környezet adottságaival, divat, smink, pletyka, rosszmájúság, kíváncsiság, pasizás, hiszti és követelőzés, szexizés, kísértésnek való engedelmesség, de még csak annak a szele is elítélendő.

Javallandó a kiváló házimunkavégzés, a férjnek való engedelmesség, a sorssal való megbékélés (mert, ugyan, mi a férj, ha nem maga a sors). Na persze, tudjuk kábé, hogy George Sand és társai ilyesmik ellen (miatt) szálltak síkra. Inkább az a sokkoló, hogy milyen jól bejött a számításuk és milyen pöpecül kifordult az értékrend. Ha ezt az életgyakorlat-parancssort összevetjük egy valamirevaló kis női magazin-, egy Bridget Jones-logikával, pontosan az ellenkezője lesz a javallott. Mert az a sikeres nő, aki mindent fordítva csinál, mint ami ebben a kis női imában áll. És mielőtt ítélnék korai elődeink fölött, íme Szacsavay Sándor szerkesztő kitűnő kommentárja az íráshoz. A poén: "Ezen Imádságnak Szerzője, ama híres Abraham a Sz. Klára nevezetű Augustiniánus Barát, ki 40 esztendeig volt Bécsben Udvari Pap, s ugyan ott 1709-dikben holt meg.- Annyira megkedvelte egy berlini Kereskedő ezt a könyörgést, hogy minden este térdén állva mondatta el a Feleségével, míg nem végre úgy meg unatkozott az Asszony, a könyörgésnek mindennapi elmondásától; hogy Törvényszék eleibe vitte a' dolgot; holott is megnyerte Férjétől való elváltását."

Kommentár csak annyi, hogy ellenkező kívánságainknak sem árt ideológiai körme alá nézni.

Keszeg Anna 1981-ben született Tordán. Magyar-francia szakot és filozófiát végzett a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetemen, valamint Párizsban, a Sorbonne Paris IV-on és az Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales-on. Jelenleg a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem doktorandusa. Itt közölt írása eredetileg a Látó című szépirodalmi folyóirat 2007 decemberi számában jelent meg, címét a szerkesztőségünk adta.

Gyermekek oldala - Gyermekek oldala - Gyermekek oldala

Szilágyi Domokos

Mondja egyszer
 édesapám:
 -- Hallod, fiam,
 Péter!
 Kifogyott már
 a padláson
 a jó kolbász-
 étel,
 rakj szekérre
 két pár ökröt,
 s fogj be négy zsák
 lisztet,
 eredj vélük
 a malomba,
 s hoztok, amit
 visztek!

Én a széna-
 hányó villát
 két marokra
 kaptam,
 az ökröket
 sürge-fürgén
 szekérkasba
 raktam,
 befogtam a
 négy zsák lisztet,
 s: -- Gyű te! hojszra!
 csára!
 Oly igaz, mint
 hogy a nevem
 Bokorugró
 Sára.

Pali molnár ül a parton,
 s mint a szeszgyár,
 úgy pipál.
 Ráköszönök:
 -- Szép jó estét
 fényes délben,
 Senki Pál!
 A minap még
 itten láttam,
 -- hová lett a
 malma?
 Egykettőre
 megkerítse
 élve avagy halva!

Tréfás mese

Mondja erre:
 -- Biz a malom
 meghűlt a sok
 víztől,
 reggel-este,
 éjjel-nappal
 köhécsel meg
 prüszköl,
 láza is van,
 s mint egy dézsa,
 földagadt az
 orra;
 -- elment tán a
 korcsmába
 egy kis forralt
 borra. --

Indulnék, de
 jön a malom
 szembe:
 hát hőtrészeg!
 S azt rikoltja:
 -- Itt se vagyok,
 megyek és
 eprészek!

Úgy elszaladt,
 hanyatt-homlok,
 kecskebukát
 vetve,
 mintha várná
 az oldalban
 eprészni a
 medve.

Uccu, én se
 voltam lusta,
 a hátára
 szöktem,
 fölzabláztam-
 kantároztam,
 aztán --
 köd előttem,
 köd utánam,
 elnyargaltunk,
 s hogy megtértünk
 este,
 Pali molnár
 pipált még s a
 csillagokat leste.

Az ám, de a
 két pár ökör!
 s hol a négy zsák
 lisztem? --
 Elmentek volt
 megfürödni
 lenn a patak-
 vízben,
 arra úszott
 épp egy apró
 szivárványos
 ökle,
 s bendőjében
 eltűnt a liszt
 s apám két pár
 ökre.

A molnárnak
 fáj a foga
 egy kis szekér-
 húsra,
 nosza, nyomban
 leütötte,
 aztán meg is
 nyúzta,
 nyársra húzta,
 megsütötte,
 istenesen
 beevett!
 Mondta is, hogy
 nem kóstolt még
 ilyen finom
 szekeret.

Mit tehettem?
 hazamentem,
 édesapám
 várt már:
 -- Hát te, fiam,
 ugyanbiza
 hol a sújba
 jártál? --

Elmeséltem,
 hogy volt, mint volt,
 ő meg nagyot
 nevetett,
 s úgy megdicsért,
 majd letépte
 kétfelől a fületem.

Figyelő

Figyelő

Figyelő

KIÁLLÍTÁSOK

Paul Klee - FormenSpiele (FormaJátékok)

A bécsi **Albertinában** a napokban nyílt meg a híres német festő és grafikus Paul Klee (1879 -1940) retrospektív gyűjteményes kiállítása. A gazdag anyag grafikákat, akvarelleket, olajképeket, temperákat és pasztellképeket is tartalmaz. Klee zenei tehetsége mutatkozik meg a kompozíció biztonságában, a matematikai gondolkodásmódban, sziporkázó humorában, ezáltal a kamarazenei művek váltakozó tételeire emlékeztetve. Klee számára a művészi formák matematikaiak. A kiállított képek többségükben a múzeum tulajdonát képezik, kiegészülve a San Francisco Museum of Modern Art-ból és más gyűjteményekből származó művekkel. A kiállítás augusztus 10-én zár.

Hencze Tamás 70 éves

Június 5-én nyílik és augusztus 10-ig tekinthető meg a Kossuth-díjas Hencze Tamás retrospektív kiállítása a budapesti **Kiscelli Múzeumban** (Kiscelli u. 108). A 60-as évek közepén színes és szürke gesztusfestéssel kezdődött festői tájékozódása. Az évtized második felére megtalálta a számára legjelentősebb képtípust, amelyben négyzetháló elrendezésben elmosódó szélű foltokat, oválisokat vitt fel a vászonra szórópisztollyal, gumihengerrel. A 90-es évektől a korábbi, nagyon fegyelmезetten puritán szín- és formarendszert egyre gazdagabb, tobzódó gesztus-motívumok váltják fel.

SZINHÁZ

Zwei arme Polnisch sprechende Rumänen (Két szegény lengyelül beszélő román)

A Wiener Festwochen (Bécsi Ünnepi hetek) keretében láthatjuk majd a fiatal lengyel író Dorota Masłowska abszurd drámájának német nyelvű ősbemutatóját a bécsi **Schauspielhaus-ban**. A ma 25 éves szerzőnő a már 18 éves korában megjelent első regényével robbant be a lengyel és ezt követően a nemzetközi irodalmi köztudatba. Műveiben saját korosztálya által átélt lengyel, de általában korunk mindennapjainak kilátástalanságát ábrázolja meglepő erővel, a mai fiatalok slangjéből kifejlesztett sajátos nyelvezetével. Az előadás alcíme („Ein osteuropäisches Roadmovie” – „Egy keleteurópai roadmovie”) a darab cselekményére utal, melyben két varázsitalal elkábított fiatal román próbál eljutni a lengyel éjszakában a messzi Varsóba. Bemutató: június 6-án 20 órakor.

Számunkhoz ezúttal csekket is mellékelünk, arra kérvén a BPT barátait és a Bécsi Posta olvasóit, hogy anyagi hozzájárulásukkal továbbra is segítsék működésünket. Köszönettel,

dr. Bartók Miklós, BPT elnök, Dézsi-Szente Zsuzsa, BPT pénztáros

Absender: P.b.b.
Péter Bornemisza Gesellschaft
A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15.

www.bornemisza.at

“Wiener Post“
Gefördert aus Mitteln der
Volksgruppenförderung.
Erscheinungsort: Wien
Verlagspostamt: A-1060 Wien

Österreichische Post AG Info.Mail Entgelt bezahlt

Medieninhaber und Herausgeber: Péter Bornemisza Gesellschaft, A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15. Tel.: +43/5877712. Fax: +43/5877714
E-Mail: zoltan_ka@yahoo.com Redaktion: Zoltán Kászoni /// Bankverbindung: Creditanstalt Bankverein, A-1011 Wien, Schottengasse 6
BLZ: 11000. Konto Nr. 00207578600, IBAN: AT58110000207578600; SWIFT (BIC): BKAUATWW